

www.ariaye.com

what ariaye site is about

NEWS

REVIEWS

EVENTS

FEATURES

داکتر یارمحمد

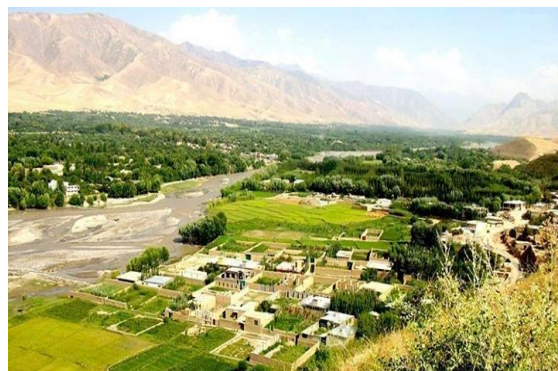
طبیعت زیبای بدخشان

ولایت بدخشان در شمال شرق افغانستان واقع است و دارای تنوع اقلیمی، کوه های بلند است بلندترین قله هندوکش در بدخشان ارتفاع آن 7492 متر می رسد که به نام نوشاخ و بام دنیا معروف است. رودخانه های مهم خروشان آن رود کوچک، رود واخان، رود پامیر، رود جرم، رود انجمن، رود پنج است. چیهل مشهور بدخشان چیهل شیوا، زرقل، چقمقین و حوض انجمن است. بدخشان دارای آبشار و چشمه های شفا بخش نیز است. بدخشان دارای چراگاه وسیع و گسترده است که هزاران رمة حیوانات در این چراگاه های مصروف چرا هستند. چراگاه های مشهور و معروف بدخشان دشت فلات بزرگ پامیر، دشت شیوا، دشت ارم، دشت ایش، کرگسی و پیازه، حوضک جوچی و لاله میدان هستند. در زمین های آبی وللمی بدخشان کشت غله جات گندم، جو، جواری خوب فراوان است و فرآورد های باغداری آن توت، سیب، چارمغز، پسته خود روی است که بدخشان در فرآورد زردآلو مشهور است.

عمده ترین معادن طبیعی بدخشان لاجورد، یاقوت است که در بدخشان بنام لعل مشهور است. در طبیعت زیبای بدخشان نمونه نادر پلنگ برفی در کوه های وادی واخان است که واخان از سبب موقعیت جاذبه های گردشگری، حیات وحشی در جهان زیستگاه بومی پلنگ برفی ثبت شده است. آهوی قچقار پامیر (مارکوپول) که اصالت زیست چندین هزار ساله این حیوان نادر در اطراف کوه های فلات پامیر افغانستان در لست آثار جهانی یونسکو است.

طبیعت زیبای بدخشان

طبیعت زیبای بدخشان

زرقول که در ارتفاع 3129 متر در منطقه پامیر افغانستان قرار دارد بطول تخمین 18 کیلو متر سرحد بین افغانستان و تاجکستان را تشکیل می دهد. این جهیل منبع اول دریای پامیر (پنج) را تشکیل می دهد. طول ساحل شمالی آن شش کیلو متر و طول ساحل جنوبی آن ده کیلو متر است. این جهیل هم یخچالی بوده که در اکثر وقت سال آب آن منجمد و یخ زده می باشد.

کول زرقول

آبشار زیباک

جهیل چقمقتین در دشت فلات پامیر موقعیت دارد و دریا واخان از این جهیل سرچشمه می گیرد. طول این جهیل هفده کیلو متر و عرض آن دونیم کیلو متر است. در ایام زمستان سردی هوای این منطقه کمتر از منفی 50 درجه می رسد و در تیرماه در حدود 15 الی 12 درجه گرم و در تابستان گرمی آن بین 15 الی 25 درجه در تحول بوده اما در مناطق یخچالهای واخان درجه حرارت مثبت 5 درجه در تابستان ریکارد شده است. وضع طبیعی پامیر برای پرورش و تکثیر گاوهای غرگاو مناسب است، بخاطریکه این گاو ها به سرما و فشار این منطقه سازگاری دارند، درجه حرارت این منطقه داری اختلاف شدید در سایه آفتاب است و گاهی سردی (دما) به منفی 48 می رسد. و در این منطقه باران اندکی بین 75 الی 100 میلیمتر در سال می بارد. کوه های آن برف گیر است ولی دشت های آن انقدر برف نشین نیست و چاروادران علف برای گله گاو ها (غرگاو) و گوسفندان در زمستان علف تدارک نمی بی نند.

چرگاه فلات پامیر

کول زرقول

ساحه چرگاه وادی فلات پامیر مملو از علف خوش خوار سرشار از انرژی است که چاروار را چاق نگه میدارد و دشت این ساحه وسیع در زمستان انقدر برف نشینی ندارد و چاروا در زمستان به راحت می چرد و از علف خوش خوار آن در هر وقت موسم سال کفایه برای چرا غرگاو ها و گوسفندان می کند. و در ساحه دشت وادی فلات پامیر ایجاب یک فارم دولتی غرگاو پروری را در اینجا مساعد کرده است.

خانه گلی و خرگاه

زمستان فلات پامیر

در فلات پامیر خانه گلی به ندرت به چشم میخورند و مردم کو چ نشین هستند و بیشتر در خانه های پشمی آن را بنام خرگاه می نامند و آسان به نزد ک چراگاه ها کوچ می کنند که با محل زیست حیوانات شان بسیار نزدیک زندگی می کنند. به علت سردی دروادی فلات پامیر از درخت میوه ، سبزیجات و حبوبات نمی روید.

مارکوپول نام یکی سیاحان ایتالیوی بود که در سال 1269 میلادی به بدخشان سفر نموده بود به نام او این آهوی قو چهارمسمما شده است. آهوی مار کو پول در بین مردم بدخشان بنام قچقار نام شناخته می شود.

آهوی قو چقار پامیر (مارکوپول)

پلنگ برفی

لعل یک سنگ ظریف قیمتی است در بدخشان در قرون وسطی در سرتاسر عالم اسلام شهرت داشت.

لعل سرخ

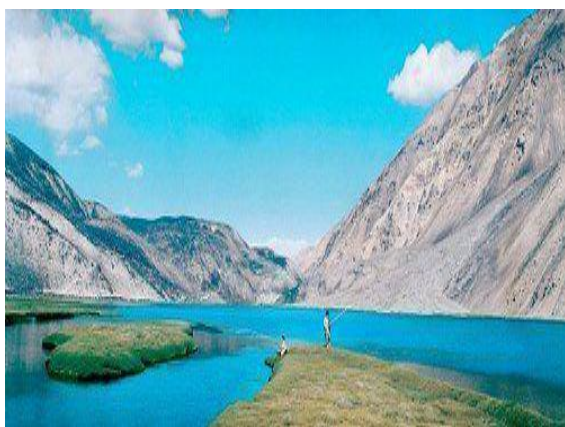

لاجورد

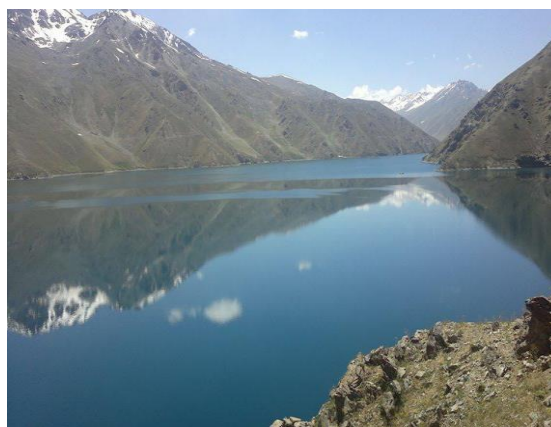

لعل پیازی

وادی شیوا در ارتفاع بیشتر از 3030 متر از سطح دریا قرار دارد و یکی از بزرگترین بیلاق مرتفع و علفچر تابستان مردم بدخشان است که داری زمستن سرد پوشیده از برف و تابستان معتدل و بارانی دارد و دلیل تابسان باران بودن آن موجودیت اجزای اکوسیستم آب شیرین است. طول چهل 21 کیلو متر و عرض 17 کیلو متر و عمق آن بیشتر 3 متر می رسد. رشد بته های کوچک خاص و انواع گیاهان سبز در این منطقه شرایط خوب چرا برای حیوانات اهلی و وحشی فراهم ساخته است. این کول به این طول وارض خودیکی از مولد ترین محیطزیست در ساحه جنوب غرب بدخشان دوطرف دریای پنج است و با فراهم ساختن آب هوای معتدل نقش مهمی را در بقاء پسته خود رو و گونه های بی شمار بوته ها و گیاهان کمیاب دارویی و حیوانات وحشی ایفا می کند. حتی در فصل تابست بابخار شدن آب آن موجب باران های وقفی و کوتا مدت در منطقه شده است و هم سبب شادابی جرگاه وادی شیوا شده است. این جهیل صندوق جوهرات اکوسیستم منابع طبیعی ارزشمند دریا کوکچه است که باوجود منظره دلکش آن با خود راهایی، تنهایی را خوش دارند. این جهیل که مهد جای گاه زیست گونه های بی شمار گیاهان داروی و جانوران وحشی (بز کوهی، قوچ کوهی، پلنگ و غیره) ایفا می کنند.

حوض انجمن

کول شوا

هوای غزال کوهی این نوع نادر آن کمیاب است که و محل زیست این حیوان وحشی کوه های بدخشان است و سبب شکار بی رویه در حال انقراض است. لطفن از شکار حیوانات وحشی نادر کمیاب دست بکشید و این نسل های بی نظیر سرمای طبیعت کشور ما آ هوای قو چقار پامیری و بز کوهی بدخشی بی نظیر را نابود نسارید.

پلنگ برفی و بلبل نی در ولسوالی واخان بدخشان، آهوی مارکوپولو دیده شده‌اند. در بدخشان شکارچیان وجود دارند که در صدد شکار پلنگ برفی و آهوی مارکوپولو هستند. شکار چیان نباید سرمایه‌ی ملی مردم را نابود کنند. شکارچیان براساس فرمایش‌های قاجاقبران، حیوانات مهم کشور را به‌خاطر فروش پوست آن، شکار می‌کنند. شماری از قاجاقبران، پوست حیوان را خریداری می‌کنند و به کشورهای همسایه قاجاق می‌کنند. موجودیت جانوران و یکی از مهم‌ترین عوامل محیط‌زیست سالم می‌باشد.

آهوی بز کوهی

آهوی مار خور

ایجاد یک پارک ملی حفاظت از آهوی مارکوپولو، پلنگ نادر برفی و دیگر حیات وحش، نباتات، انواع پرندگان نادر کمیاب جهان که زیستگاه بومی‌شان در منطقه بدخشان است که حفظ و نگهداری آنها جبهه مشترک بخشی از میراث بشریت در جهان در قبال نسل‌ها آینده آنها است در فهرست میراث جهانی بنام پارک ملی بخاطر در یافت کمک‌های بیشتر جماعه جهانی بخصوص نهاد بین‌المللی زیست محیطی برای حفظ و تحقیق علمی گیاهان و جانوران منطقه کوه‌های بدخشان بستان ثبت آنها ضرورت است و ثبت گردد.

اراض نواحی جنوب غربی بدخشان از تپه‌های خاکی کوهی تشکیل یافت است و کول شیوا به این اراض طول خود یکی از مولدترین محیط‌زیست را در ساحه جنوب غربی بدخشان دوطرف در یای پنج است و با فراهم ساختن آب هوا معتدل نقش مهمی را می‌را در بقاء پسته خود رو و گونه‌های بی‌شمار بوته‌ها و گیاهان کمیاب دارویی و حیوانات وحشی ایفا می‌کند. حتی در فصل تابست بابخار شدن آب آن موجب باران‌های وقفی و کوتاه مدت در منطقه شده است که سبب شادابی جرگاه وادی شیوا و هم سبب تازه نگهداشت پسته زار کوه تپه جنوب غرب بدخشان شده است.

چراگاه شیوا

یکی از تپه های پسته زار بدخشان

تپه های خاکی منطقه نواحی جنوب غرب برای برپا کردن و رویانیدن درخت پسته مساعد است و ریاست زراعت و جنگلات بدخشان طرح انکشاف نهال شانی پسته را هر سال روی دست داشته باشد. پالیسی نهال شانی پسته جلوگیری از ریزش تپه ها در موسم باران و پیش گیری از سیلاب های مدهش در منطقه می شود. ریاست زراعت و آبیاری بدخشان موظف است که برای فراهم کردن نهال پسته جای فروش قوریه پسته را ایجاد کند. ونهالدرخت پسته را برای نقاط آسیب پذیر که از طریق نذولات محلی حادثه آور است. غرس درختان پسته از آسیب نذولات محلی جلوگیری می کند. درخت پسته در ارتفاع 900 الی 2000 متر از سطح دریا خوب رشد می کند. درخت پسته قادر به تحمل درجه حرارت 45 درجه سانتی گراد در تابستان بدون آبیاری و 20- درجه سانتی گراد در زمستان می باشد. برای حیات تازه نگا داشتن درخت پسته میزان حد اکثر رطوبت نسبی بایستی کمتر از 35 فیصد باشد.

نمونه از قرویه پروری پسته است

نمونه از تپه خاکی بدخشان

بهترین خاک برای کاشت درخت پسته خاک های چسبنک للمی می باشد که رطوبت را به مقدار زیاد و برای مدت طولانی در خود نگاه می کند. در تپه های هفت نواحی بدخشان ولایت جنگلات پست بشکل پراکنده موجود است و ساحات آن ضرورت به انکشاف جنگلات پسته دارد. کاشت درخت پسته در آب و هوای نواحی بدخشان نیاز به آبیاری ندارد، اما به احتیاط از کزند گله بز، شتر دارد، و برای نگهداری پسته زارها از گزند بز، شتر تلاش

کارشناسان امور محیط زیست ، ریاست زراعت و جنگلات برای آگاه دهی به اهالی منطقه از اهمیت جنگلات در جهت بهبود محیط زیست ضروری است.

.